

STORTINGET

Innst. 123 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om godtgjørelser for stortingsrepresentanter og regjeringens medlemmer

Til Stortinget

Bakgrunn

Stortingets godtgjøringsutvalg (tidligere kalt lønnskommisjon) ble besluttet opprettet av Stortinget 21. juni 1996 og er gitt følgende mandat:

«Stortingets lønnskommisjon fastsetter med Stortingets samtykke den årlige godtgjørelsen til stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer. Stortingets presidentskap oppnevner lønnskommisjonens leder og to andre medlemmer for fire år. Lederen innkaller til møter i kommisjonen. Kommisjonen er beslutningsdyktig når alle medlemmer er til stede. Presidentskapet kan fastsette utfyllende regler for kommisjonens virksomhet.»

I henhold til presidentskapets brev 26. mars 2009 skal godtgjøringsutvalgets innstilling foreligge snarest mulig etter at det årlige lønnsoppgjøret har funnet sted.

På bakgrunn av vedtak i Stortinget besluttet presidentskapet den 18. juni 2020 å sette ned et utvalg som skulle «utrede felles prinsipper for godtgjøring til politikere på alle forvaltningsnivåer». Utvalget, som ble ledet av Ådne Cappelen, la frem sine anbefalinger for presidentskapet i en rapport inntatt i Dokument 20 (2020–2021). I rapporten ble det anbefalt flere prinsipper som skulle ligge til grunn for arbeidet i Stortingets godtgjøringsutvalg. Etter innstilling fra presidentskapet, jf.

Innst. 371 S (2020–2021), traff Stortinget 6. mai 2021 følgende vedtak:

«Stortinget gir presidentskapet fullmakt til å utarbeide endringer av retningslinjene for verksemda til Stortingets lønnskommisjon i tråd med føringane i innstillinga.»

I Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg, som ble fastsatt av Stortingets presidentskap 3. juni 2021, fremgår følgende:

«Etter innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg fastsetter Stortinget den godtgjørelsen som tilkommer stortingsrepresentanter, statsministeren og regjeringens medlemmer.

Statsministeren, statsrådene og stortingsrepresentantene skal ha samme prosentvise tillegg. Godtgjørelsen fastsettes som et årlig beløp.

Stortingets godtgjøringsutvalg skal en gang i året overveie om godtgjørelsene bør endres, og legge sine beslutninger fram for Stortingets presidentskap. Utvalget skal begrunne sine beslutninger og herunder rapportere om den relative utviklingen i godtgjørelsene i forhold til det generelle lønnsnivået i Norge.

Den generelle lønnsutviklingen er den mest relevante indikatoren for vurdering av endring i godtgjøringen. Utvalget bør likevel ta hensyn til særlige samfunnsmessige utfordringer når det er påkrevd.

Stortingets godtgjøringsutvalg skal i løpet av sin valgperiode rapportere om ordninger og nivå for godtgjørelser i de nordiske landene.

Utvalget kan engasjere sekretær og sakkyndig bistand.»

Stortingets presidentskap oppnevnte 3. juni 2021 et nytt godtgjøringsutvalg med følgende medlemmer:

Geir Engebretsen – leder

Nils-Henrik Mørch von der Fehr – medlem

Bente A. Landsnes – medlem

Tidligere godtgjørelser

I overensstemmelse med innstillinger fra Stortingets godtgjøringsutvalg (lønnskommisjonen) har Stortinget fra 2013 vedtatt følgende godtgjørelser:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Storingsrepresentanter	836 579	865 100	885 491	906 928	928 602	956 463	987 997
Statsminister	1 469 831	1 519 700	1 555 640	1 593 242	1 631 346	1 680 277	1 735 682
Øvrige regjeringsmedlemmer	1 469 831	1 234 100	1 264 040	1 294 216	1 325 358	1 365 016	1 410 073

Stortingets godtgjøringsutvalgs forslag til godtgjørelse med virkning fra 1. mai 2021

I samsvar med nevnte mandat, retningslinjer og prinsipper har Stortingets godtgjøringsutvalg den 4. november 2021 lagt frem sin innstilling for Stortingets presidentskap. I innstillingen fremgår følgende:

«Godtgjøringsutvalget fremlegger med dette sin anbefaling til endringer i godtgjørelsene til stortingsrepresentantene, statsministeren og statsrådene.

Det innstilles på at regulering for 2020 fastsettes til 1,7 % i henhold til rammen for lønnsoppgjøret i 2020. Dette gir følgende godtgjørelser for 2020:

Storingsrepresentanter	kr 997 156
Statsminister	kr 1 751 768
Øvrige regjeringsmedlemmer	kr 1 423 118

Det innstilles på at reguleringen for 2021 fastsettes til 2,7 % i henhold til rammen for lønnsoppgjøret i 2021:

Storingsrepresentanter	kr 1 032 838
Statsminister	kr 1 814 454
Øvrige regjeringsmedlemmer	kr 1 474 056

Godtgjørelsene som er foreslått for 2021 tar utgangspunkt i at det er gitt en lønnsøkning på 1,7 % for 2020. Som følge av at utviklingen av godtgjørelsene i 2020 var preget av Stortingets vedtak om ikke å endre godtgjørelsene fram til fremleggelsen av saken for Stortinget, og at det nye Stortingets godtgjøringsutvalg først ble oppnevnt 3. juni 2021, anser utvalget det som faglig best begrunnet at det ikke foretas noen etterbetaling av de justerte satsene for 2020. Med hensyn til utsettelse av regulering i 2020 foreslår godtgjøringsutvalget at regulering for 2020 gjennomføres i 2021, slik at godtgjørelsen, i tråd med utvalget retningslinjer og prinsipper, følger utviklingen i samfunnet forøvrig. Stortingets godtgjøringsutvalg foreslår med dette at de godtgjørelser som omfattes av utvalgets mandat, fastsettes med virkning fra 1. mai 2021.»

Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til at Stortingets godtgjøringsutvalg har avgitt sin innstilling i tråd med utfallet av de ordinære lønnsoppgjørene for 2020 og 2021. Dette er i samsvar med retningslinjer og prinsipper som Stortinget har gitt. Videre viser presidentskapet til at innstillingen fra Stortingets godtgjøringsutvalg innebærer en prosentvis økning for stortingsrepresentantene og regjeringens medlemmer på 1,7 pst. for 2020 og 2,7 pst. for 2021, men med virkning fra 1. mai 2021 for endringene.

Første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils. T. Bjørke og tredje visepresident Morten Wold viser til det grunnleggende arbeidet som ble gjort av Cappelen-utvalget, og Stortingets behandling av forslagene fra utvalget i mai 2021. Stortinget sluttet seg da til forslaget fra utvalget om at den generelle lønnsutviklingen i Norge er den mest relevante indikatoren for vurdering av endringer i godtgjørelsen, og at stortingsrepresentanter, statsråder og statsministeren skal ha lik prosentvis regulering basert på de årlige sentrale lønnsoppgjørene. Dette ble 3. juni 2021 fulgt opp av presidentskapet i «Retningslinjer for Stortingets godtgjøringsutvalg» og er således førende for utvalgets forslag til regulering av godtgjørelsene. Lederlønninger i staten er således ikke lenger relevant for reguleringen av godtgjørelsene, og disse medlemmer ser ingen grunn til å avvende regjeringens gjennomgang av disse.

Det nylig nedsatte utvalget som skal gjennomgå de økonomiske ordningene for stortingsrepresentanter, skal ikke vurdere representantenes godtgjørelse. Siden ordningene retter seg inn mot dekning av representantenes kostnader, kan disse medlemmer heller ikke se at det er naturlig å avvende utvalgets konklusjon på eventuelle endringer i ordningene for å ta stilling til endring av godtgjørelsen.

Disse medlemmer viser til at med de kriterier som nå er lagt til grunn for godtgjøringsutvalgets arbeid, vil det være et rådende prinsipp at utvalgets innstilling følges opp gjennom vedtak i Stortinget.

Disse medlemmer viser imidlertid til at 2020 var et veldig spesielt og krevende år for mange på grunn

av alle de begrensede tiltak som ble innført som følge av covid-19, og mener det vil være riktig å avstå fra regulering av godtgjørelsen tilsvarende endringen i det generelle lønnsnivået det året. Lønnsutviklingen det året skulle tilsi en regulering på 1,7 prosent.

Disse medlemmer viser til at godtgjøringsutvalget skal fremlegge sin innstilling snarest mulig etter at det årlige lønnsoppjøret har funnet sted. En regulering nå vil være i utakt med slik årlig regulering. Disse medlemmer foreslår å foreta regulering av godtgjørelsen snarest mulig etter lønnsoppjøret i 2022 etter ny innstilling fra godtgjøringsutvalget, der de ser bort fra lønnsutviklingen i 2020.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter skal skje snarest mulig etter lønnsoppjøret i 2022 etter ny innstilling fra godtgjøringsutvalget, der de ser bort fra lønnsutviklingen i 2020.»

Stortingspresident Masud Gharahkhani og fjerde visepresident Kari Henriksen viser til regjeringens arbeid med en gjennomgang av lederlønninger i staten for å kunne følge opp med politiske grep for å redusere lønnsforskjellene i Norge. Disse medlemmer viser også til prosessen som nå er iverksatt av presidentskapet for å gjenreise tilliten til Stortinget, herunder utvalget som skal gjennomgå alle økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter. Med bakgrunn i dette vil disse medlemmer foreslå å fryse godtgjørelsen til statsministeren, statsråder og stortingsrepresentanter frem til disse utvalgene har lagt frem sine konklusjoner.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Reguleringen av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter fryses frem til regjeringens utvalg for lederlønninger i staten og det stortingsoppnevnte representantordningsutvalget har lagt frem sine konklusjoner.»

Femte visepresident Ingrid Fiskaa viser til mindretallsmerknader fra Cappelen-utvalgets rapport. Utvalgets mindretall gikk inn for å avvike ordningen med lønnskommisjon (godtgjøringsutvalg), da det verken er praktisk mulig eller politisk ønskelig å ha en armlengdes avstand fra Stortinget til vurderingen av egen godtgjørelse. Dette medlem mener som utvalgets mindretall at godtgjørelsesnivået er for høyt, og at eventuelle økninger i godtgjørelsene bør tilsvare det kronebeløpet gjennomsnittslønnene i samfunnet øker med.

På denne bakgrunnen fremmer dette medlem følgende forslag:

- «1. Stortingets godtgjøringsutvalg avvikles. Innstilling til årlig justering av folkevalgtes godtgjørelser gjøres av presidentskapet direkte.
2. Stortinget ber presidentskapet fremme nødvendige forslag for å gjennomføre følgende endringer knyttet til regulering av politiske godtgjørelser:
 - a. Stortingsrepresentantenes godtgjørelse justeres årlig med et kronetillegg tilsvarende det en arbeidstaker med gjennomsnittslønn fikk foregående år.
 - b. Det innføres en regel om at stortingsrepresentantenes godtgjørelse aldri skal nå opp til nivået på lønningene til de ti prosent høyest lønnede i Norge, og 91-prosentpersentilen brukes som absolutt grense. Det betyr at dette taket får virkning hvis justeringen over gir for mye sammenlignet med dem med høyest inntekt.
 - c. Regjeringsmedlemmer og statsminister underlegges samme reguleringsregime, men her legges henholdsvis 1,4 og 1,75 ganger stortingsgodtgjørelsen til grunn. Bakgrunnen for tallene er dagens forskjell.
 - d. Stortingsgodtgjørelsen justeres ned slik at den ligger på nivå under 91-prosentpersentilen før denne nye modellen iverksettes.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Stortingets første visepresident Svein Harberg, andre visepresident Nils T. Bjørke og tredje visepresident Morten Wold:

Forslag 1

Regulering av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter skal skje snarest mulig etter lønnsoppjøret i 2022 etter ny innstilling fra godtgjøringsutvalget, der de ser bort fra lønnsutviklingen i 2020.

Forslag fra Stortingets president Masud Gharahkhani og fjerde visepresident Kari Henriksen:

Forslag 2

Reguleringen av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter fryses frem til regjeringens utvalg for lederlønninger i staten og det stortingsoppnevnte representantordningsutvalget har lagt frem sine konklusjoner.

Forslag fra Stortingets femte visepresident Ingrid Fiskaa:

Forslag 3

1. Stortingets godtgjøringsutvalg avvikles. Innstilling til årlig justering av folkevalgtes godtgjørelser gjøres av presidentskapet direkte.

2. Stortinget ber presidentskapet fremme nødvendige forslag for å gjennomføre følgende endringer knyttet til regulering av politiske godtgjørelser:
 - a. Stortingsrepresentantenes godtgjørelse justeres årlig med et kronetillegg tilsvarende det en arbeidstaker med gjennomsnittslønn fikk foregående år.
 - b. Det innføres en regel om at stortingsrepresentantenes godtgjørelse aldri skal nå opp til nivået på lønningene til de ti prosent høyest lønnede i Norge, og 91-prosentpersentilen brukes som absolutt grense. Det betyr at dette taket får virkning hvis justeringen over gir for mye sammenlignet med dem med høyest inntekt.
 - c. Regjeringsmedlemmer og statsminister underlegges samme reguleringsregime, men her legges henholdsvis 1,4 og 1,75 ganger stortings-

godtgjørelsen til grunn. Bakgrunnen for tallene er dagens forskjell.

- d. Stortingsgodtgjørelsen justeres ned slik at den ligger på nivå under 91-prosentpersentilen før denne nye modellen iverksettes.

Presidentskapets tilråding

Det er ikke flertall i presidentskapet for noen av de forslag som er fremsatt ovenfor.

Presidentskapet viser derfor til ovenstående og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Innstilling fra Stortingets godtgjøringsutvalg av 4. november 2021 vedlegges protokollen.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 20. januar 2022

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa